

התחנה האחרונה של ילנה – עוד מוות מיותר של אישה בזנות

ורד לי 14:31 | 10.04.2014

ביום שישי שעבר, בשעה 15:30, התגלתה גופתה. ילנה (שם בדוי) נמצאה מוטלת סמוך לבניין בשכונת "אל-וורדה", מוכת הפשיעה והסחר בסמים, הממוקמת בלב שכונת הרכבת בלוד. עובר אורח הזעיק את צוות מגן דוד אדום שמצאו אותה ללא רוח חיים, מחוסרת נשימה, ללא דופק וקבעו את מותה.

מותה לא סיקרן את התקשורת. דבר לא דווח על האישה בת ה-63, שנמצאה מתה באחת מהשכונות האלימות בישראל.

ילנה שמצאה את מותה בלוד, נמנתה על פלח האוכלוסייה המבוגרת שבהומלסיות, המכורות לסמים העובדות בזנות בתחנה המרכזית הישנה בתל-אביב. "זה עוד מוות מיותר של אישה בזנות", אומרת רני חלאבי, מנהלת המרפאה הניידת של מרפאת לוינסקי (לשכת הבריאות תל-אביב), המספקת סיוע רפואי ופסיכו-סוציאלי לנשים במעגל הזנות.

"מה שהיה עצוב לגבי הישרדותה בתנאי הרחוב בנוסף לגילה המבוגר זאת העובדה שהיא היתה בזירת הזנות של התחנה המרכזית יחד עם בתה. שתיהן היו מכורות לסמים ועבדו בזנות. זה היה קשר אם-בת סבוך, עצוב ומורכב שיכול להתקיים רק בפלנטה הגיהנומית הזאת של התחנה המרכזית הישנה."

בשנת 2000 עלתה ילנה לישראל ממוסקבה, רוסיה. היא התגרשה, השאירה מאחור נישואים שכשלו והיגרה לכאן בגיל 49 עם חלומות להתחלה חדשה ורצון להתאחד עם בתה, קטרינה (שם בדוי), שהיתה אז בת 19.

"קשיי הקליטה, העדר רשת חברתית, הקושי ללמוד שפה חדשה, הלם ההגירה טרפו לה את כל החלומות ודחקו אותה לשוליים", מסבירה חלאבי. הקשר ביניהן היה מעין פקעת סבוכה. קטרינה החלה להשתמש בסמים בישראל. אמה ניסתה לחלץ אותה אבל לא היו לה כלים, שום עזרה, שום תמיכה. הדיכאון, הקושי הכלכלי, הבדידות, קשיי ההגירה, הכל סגר על ילנה והיא שקעה יחד עם בתה לשימוש בסמים ומפה הן התגלגלו יחד לרחוב ולזנות."

בגיל 55 החלה ילנה להשתמש בסמים קשים ובגיל 57 כבר נלכדה במבוך התחנה המרכזית בתל-אביב.

חלאבי משרטטת קשר תלות של אם-בת פוצע-לב ומורכב. "בשנים האחרונות ילנה התעייפה ונחלשה ובתה שהיא כיום בת 33, עבדה בזנות עבורה ולמעשה סיפקה לה את הסם. רק כך ילנה שרדה בתקופה האחרונה את חיי הרחוב. קטרינה היתה מחויבת לאמה. האמת המרה היא שזה היה קשר שאילץ את הבת לדאוג לסמים לה ולאמה. היו התפרצויות מצד הבת כנגד האם לעיני כל אבל היא לא הצליחה להתנער מהתלות באם. יחד עם זאת, היו לילנה בתוך כל המצב הכאוטי הזה ניצוצות של התנהגות אמהית – היא הביעה דאגה לבת שלה וחיפשה אותה ברחובות התחנה, היא הייתה בוכה כשהרביצו לבתה בזירת הזנות, כשהיא היתה מגיעה אלינו לניידת המרפאה לבקש אוכל לעצמה היא תמיד ביקשה גם לבתה. הרגש האמהי שלה לא כבה גם במסגרת הקיום ההישרדותי הקשה שלה ברחוב."

"הן כל הזמן היו ביחד", מוסיף אבנר כבל, מנהל תוכנית "צעד ראשון" של הרשות הלאומית למלחמה בסמים ואלכוהול, המפעילה יחידה בתחנה המרכזית הישנה, שנותנת מענה למכורים והפנייה למרכזת גמילה ושיקום. "בתקופה האחרונה ילנה כבר מיעטה לעבוד בזנות והיא נתמכה על ידי הבת שלה."

זירת התחנה המרכזית היתה גיהנומית עבורה. "מפאת גילה המבוגר היא סבלה מאוד ברחוב", מספר כבל. "כאישה בת 63, היא היתה צריכה להתבגר ולהזדקן בכבוד אבל היא חוותה מציאות אחרת – היא התגלגלה ברחובות התחנה המרכזית הישנה כמו חפץ. כולם התנכלו לה והתנהגו אליה באלימות ובזלזול – סוחרי סמים, לקוחות, מכורים. הגיל המבוגר שלה הפך אותה לפגיעה מאוד. היא היתה חשופה למצבי סיכון ולהזנחה מכמירי לב שאי אפשר היה להישאר אדיש. היא סבלה לדוגמה מלקות ראייה קשה, איבדה את המשקפיים והסתובבה בתחנה המרכזית כשהיא לא רואה כלום. אנשי מקצוע שטיפלו בה אספו כסף מכיסם ורכשו עבורה משקפיים."

"היא ספגה התעללות קשה", מוסיפה חלאבי. "סוחרי סמים ולקוחות היו מרביצים לה כדרך שגרה. היא סבלה מאוד ברחוב, היתה חלשה מאוד, ממש עלה נידף."

יערה ממו, רכזת סניף תל-אביב של פרויקט יזה"ר להחלפת מזרקים לצמצום ומזעור נזקים (תוכנית בשיתוף משרד הבריאות והרשות הלאומית למלחמה בסמים ובאלכוהול), המספקת למכורי התחנה המרכזית הישנה אוכל, בגדים ואפשרות להתקלח, מספרת: "היא היתה מגיעה כמעט תמיד למרכז עם פצעי אלימות ועם סימנים כחולים על גופה. היא תמיד היתה מגיעה כשהיא מוזנחת מאוד, עייפה, לא בהכרה, מעורפלת משימוש חזק בסם, מקופלת בתוך הכאב שלה, סגורה, מופנמת. אפשר היה לראות על פניה ועל גופה את סימני הגיהנום שהיא עוברת בתחנה המרכזית."

"למרות היותה משתמשת כבדה בסמים ואישה מבוגרת היא ניסתה להיחלץ מהעולם הזה, להיאבק ולעשות שינוי", אומר כבל. "שלחתי אותה מספר פעמים למרכזי גמילה אבל היא לא הצליחה להתמיד."

ביום רביעי, ה-19 במארס 2014, שלח אותה שוב כבל למרכז גמילה. "היא הביעה נכונות להיגמל והיתה מלאת תקווה ונכונות. היא התפללה לאלוהים שייתן לה כוח", הוא משחזר. ילנה החזיקה מעמד שבוע במרכז הגמילה ונשרה. ביום רביעי, ה-26 במארס, חזרה לזירת התחנה המרכזית. למחרת, יום חמישי, הגיעה בשעות אחר-הצהריים לפרויקט יזה"ר. "אני זוכרת שבחרתי לה בגד והיא לקחה מזרקים בעייפות ניכרת ושנצבט לי הלב בגלל הסבל שהיא חווה", אומרת יערה ממו. "היא נראתה לי מבוגרת מגילה, מחוסרת כוחות. היא אמרה שמצבה רע. ביקשתי ממנה שתשמור על עצמה ונפרדנו."

ילנה נמצאה מתה למחרת בשכונה בלוד בה משגשג סחר בסמים.

מדוברות המשטרה נמסר: האירוע מוכר וטופל על ידי המשטרה. מבדיקה וביצוע פעולות חקירה לא עלה חשד לביצוע עבירה פלילית. למרות זאת הגופה הועברה למכון לרפואה משפטית לבדיקה וגם אחרי בדיקת הגורם המקצועי לא עלה חשד לאירוע פלילי. במידה ויש ברשותכם חומר ראיות שמצביע על חשד לעבירה אתם רשאים להעבירו ליחידה החוקרת"

דובר מד"א מוסר: בתאריך 28.3.2014 בשעה 15:30 נמצאה אישה בת 63, שוכבת ללא רוח חיים, ללא דופק, ללא נשימה. על הגופה לא התגלו חבלות, פצעים מדממים או סימני אלימות. פרמדיקים קבעו את מותה."

ביום רביעי, ה-2 באפריל, טיפל כבל לבדו בסידורי הקבורה של ילנה והיא נקברה בבית העלמין בקיבוץ בחן. "קומץ אנשי מקצוע שטיפלו בה ליוו אותה בדרכה האחרונה", משחזר כבל, "בנוסף, בתה ועוד שתי מכורות מהתחנה המרכזית הגיעו לחלוק לה כבוד אחרון. היה עצוב מתמיד. בתה במצב נפשי רעוע ומתקשה לדבר. אי אפשר לדעת מה יהיה איתה – אם היא תדעך בעקבות מות האם, תעמיק את השימוש בסם או שהיא דווקא תפתיע תעשה שינוי ותבחר בחיים. כואב הלב על אישה שעושה עליה בגיל מבוגר, שואפת לחיים טובים בישראל, ושזה מה שהיא חווה בתחנה האחרונה של חייה."